

Bouwen aan een sterk en duurzaam Nederlands voedselsysteem

3 juni 2026

Sjoukje heimovaara

Een sterke sector

- 7% van het BBP
- Voldoende gezond, veilig en betaalbaar voedsel
- Sterke export Europa
- Sterke wereldwijde positie in kennis & technologie

‘An agrifood powerhouse’

Export 2025 groeide met **8,4%**

Export landbouwgerelateerde
goederen: **14%** meer

Waar komt de power vandaan?

- Vruchtbare delta, goede logistiek, talent
- Sterk innovatief cluster door de gehele keten
- Markt: 244 milj. welvarende consumenten binnen 1.000 km
- De ‘Dutch Diamond’

Maar het moet anders

- Klimaat, stikstof
- Biodiversiteit
- Concurrentie
- Geopolitiek

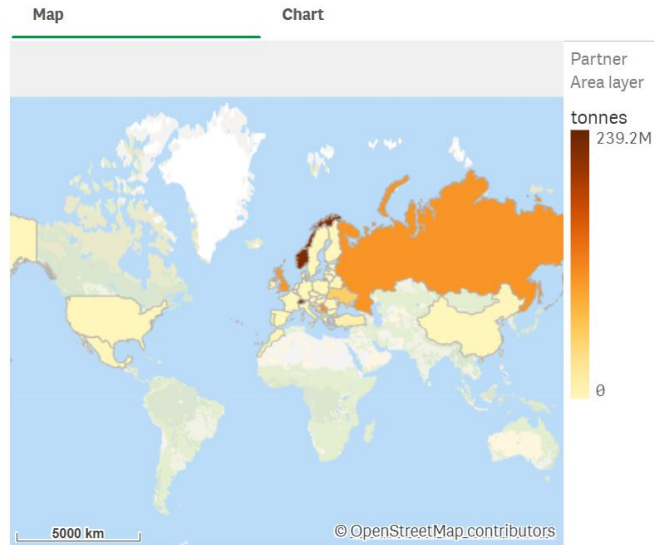

We zijn afhankelijk

EU import volume by Partner (quantity in tonnes)

Marketing Year: all | Month: all | Sector: Energy | Product: Electricity

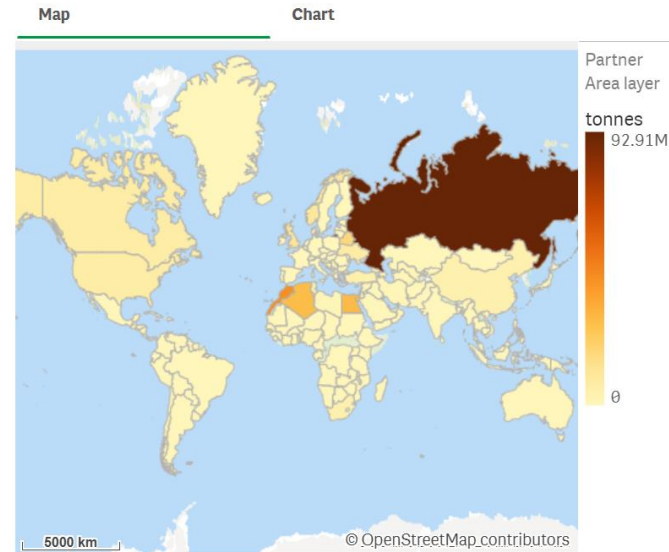

Source: Eurostat (Comext)

EU import volume by Partner (quantity in tonnes)

Marketing Year: all | Month: all | Sector: Fertilisers | Product:

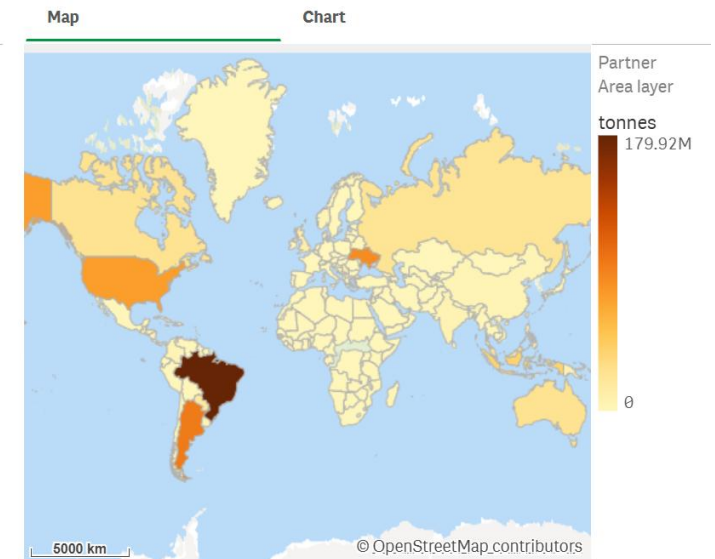

Source: Eurostat (Comext)

EU import volume by Partner (quantity in tonnes)

Marketing Year: all | Month: all | Sector: Oilseeds and protein crops | Product:

Source: Eurostat (Comext)

Energie

Meststoffen

Veevoer

Dus...?

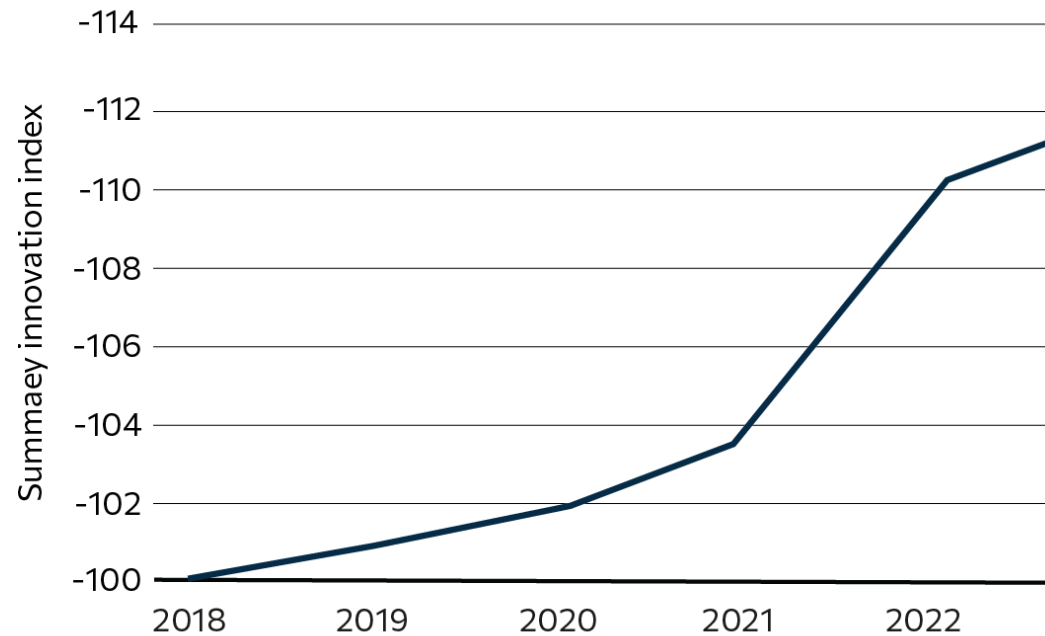
Draghi

Draghi:

*EU moet investeren in innovatie,
energie en defensie t.b.v.
wereldpositie.*

Wennink:

*Nederland moet investeren in
innovatie, talent t.b.v.
wereldpositie*

Bron: European Innovation Scoreboard

Publieke investeringen in R&D agrifood..

Jaar / Periode	China (\$mrd)	EU (\$mrd)	USA (\$mrd)	Bron	Toelichting
2000–2002 (gem.)	~\$1,3 mrd	~\$4,5 mrd	~\$5,5 mrd	OECD (2022)	<i>Gemiddeld jaarlijks</i>
2002	—	—	\$7,64 mrd	USDA-ERS / Fuglie & Nelson 2022	<i>Hoogste VS-uitgave ooit, in 2019-dollars</i>
2011	>EU	~\$6,3 mrd	~\$5,6 mrd	USDA-ERS (2022)	<i>China passeert EU als grootste publieke financier</i>
2015	>\$10 mrd	~\$6,8 mrd	~\$5,1 mrd	USDA-ERS (2022)	<i>Laatste jaar met volledige ERS-data voor China</i>
2019–2021 (gem.)	~\$15–16 mrd	~\$7 mrd	~\$5 mrd	OECD (2022)	

Zijn we onze kennispositie kwijt?

Domein	NL NL	EU EU (excl. NL)	us USA	cn China
Agriculture & Forestry	WUR #1	#3, #7, #8, #10	#2, #4, #6, #9	#5
Environmental Sciences	WUR #2	#2, #5	Harvard #1, #4, #6	—
Data Science & AI	<u>Afwezig</u> top 10	<u>Afwezig</u> top 10	MIT #1, #2, #5	#8, #10

Bron: QS World University Rankings by Subject 2026 (gepubliceerd 25 maart 2026)

Kansen in Brain technologie: Food 2040

Groene Biotechnologie

Robotica

AI en digitalisering

Nano- en
sensortechnologie

- Voor veredeling van gewassen en fokkerij
- Voor nieuwe ingrediënten
- In weerbare land en tuinbouw

Betrokken bij Food2040

Bedrijven

Overheden:

provincie
Gelderland

gemeente
Wageningen

Instellingen: Kennis en onderwijs

Organisaties:

Wat dan wel?

 Stabiel, toekomstgerichte visie en beleid

 Nieuwe kennis en technologieën

 Investeren in voldoende talent

Drie keuzes

Aan de slag

